

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Judyty Rykowskiej pt.: *Przygotowania agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny* napisana pod kierunkiem: prof. dra hab. Roberta Sochy i opiekuna pomocniczego dr Grzegorza Matuszka.

I. Przedstawienie podstawowych danych o rozprawie

Za wschodnią granicą Polski od prawie czterech lat trwa pełnoskalowa wojna, która generuje zagrożenia, także dla Polski. Wprawdzie inwazja na Polskę w 2025 roku jest oceniana przez ekspertów jako mało prawdopodobna, ale już teraz mamy do czynienia z wojną hybrydową. Polska przestrzeń powietrzna jest naruszana przez ataki rosyjskich dronów, dochodzi do zamachów terrorystycznych w postaci pożarów i ataków na szlaki kolejowe. Rośnie ryzyko działań dywersyjnych wymierzonych w infrastrukturę krytyczną oraz prowokacji mających na celu testowanie reakcji polskich służb i NATO. CERT Polska wskazuje na skokowy wzrost ataków hakerskich ukierunkowanych na wyłudzenie danych, blokowanie systemów informatycznych i zakłócania działania sektora energetycznego, bankowego, czy transportowego. Za pomocą narzędzi informatycznych Rosja prowadzi działania zmierzające do pogłębienia polaryzacji polskiego społeczeństwa, podważania zaufania do organów i instytucji państwowych oraz stałego osłabiania poparcia, dla walczącej Ukrainy. Stale utrzymywana jest także presja migracyjna, na granicy z Białorusią. Dochodzi tam do prób nielegalnego przekraczania granicy oraz agresywnych zachowań grup migrantów, inspirowanych i sterowanych przez białoruskie służby.

Generał Alexis Grynkewitch stwierdził, że rok 2027 to potencjalny „rok kryzysowy”, w którym Rosja może odbudować swoje zdolności konwencjonalne na tyle, by rzucić wyzwanie NATO. Ostrzegł przed możliwym scenariuszem, wystąpienia jednoczesnego konfliktu z Rosją i Chinami. Według jego oceny, jeśli Chiny zdecydowałyby się na agresję na Tajwan, Rosja może wykorzystać ten moment do ataku w Europie, licząc na rozproszenie sił USA. W nawiązaniu do tych przewidywań premier D. Tusk wskazał, że mamy niespełna dwa lata, aby przygotować się na możliwą agresję. Podkreślił, iż obecne działania hybrydowe są elementem rosyjskich „przygotowań”, do tego kluczowego momentu. W tej sytuacji sprawą pilną i priorytetową jest przygotowanie systemu obronnego Rzeczypospolitej Polskiej,

do ewentualnej wojny. To oznacza nie tylko konieczność doposażenia i modernizacji polskich Sił Zbrojnych, ale również włączenia do wykonywania zadań obronnych wszystkich podmiotów zarówno państwowych, samorządowych, jak i prywatnych.

Tak postrzegana obronność państwa oznacza, nie tylko gotowość do prowadzenia działań zbrojnych, ale również kompleksową zdolność zapewniania ochrony obywateli i ich mienia. System obronny państwa stanowi bowiem zintegrowaną całość, a jego skuteczność ma zapewnić współpraca, elastyczność i gotowości do współdziałania wszystkich aktorów, w dynamicznie zmieniającym się środowisku bezpieczeństwa. Tym samym obronność, nie może być postrzegana jako wyłączna domena armii, lecz jako wspólna odpowiedzialność zarówno organów państwa, jak i całego społeczeństwa.

W systemie obronnym państwa obok Sił Zbrojnych, organów administracji państwowej, samorządowej funkcjonują również podmioty komercyjne. Procesy prywatyzacyjne rozpoczęte w okresie transformacji ustrojowo-ekonomicznej państwa objęły różne sfery życia publicznego, także sferę bezpieczeństwa i porządku publicznego. Prywatne firmy ochrony przejęły odpowiedzialność za ochronę miejsc użyteczności publicznej, takich jak: banki, lotniska, porty, urzędy, stacje ujęć wody pitnej i inne, które wcześniej były chronione przez instytucje państwowe. Na skutek demonopolizacji bezpieczeństwa nastąpiło przeniesienie części zadań i odpowiedzialności za jego zapewnianie - z wyłącznej domeny państwa i jego służb, na podmioty prywatne i społeczeństwo. Bezpieczeństwo, którego zapewnianie, zgodnie z art. 5 Konstytucji RP należy do głównych zadań państwa, stało się jednocześnie usługą komercyjną realizowaną przez podmioty, świadczące usługi w zakresie ochrony osób i mienia. Wśród nich, szczególnie ważną rolę mają do spełnienia specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne, które odpowiadają za ochronę: obszarów, obiektów oraz urządzeń podlegających obowiązkowej ochronie oraz stanowiących infrastrukturę krytyczną.

Do grupy obiektów, urządzeń i obszarów wymagających obligatoryjnej ochrony, związanych z obronnością państwa, należą w szczególności: zakłady produkcji specjalnej; zakłady, które prowadzą prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie dotyczące takiej produkcji, zakłady produkujące, remontujące i magazynujące uzbrojenie, urządzenia i sprzęt wojskowy i magazyny rezerw strategicznych. Obowiązkowa ochrona fizyczna jest też wymagana dla obiektów, obszarów i urządzeń ważnych dla interesu gospodarczego państwa. Są to w szczególności: zakłady mające bezpośredni związek z wydobywaniem surowców mineralnych o strategicznym znaczeniu dla państwa, porty morskie i lotnicze, banki i przedsiębiorstwa wytwarzające, przechowujące bądź transportujące wartości pieniężne w znacznych ilościach. Ochrona realizowana przez SUFO ma także charakter obowiązkowy, w aspekcie ważnym dla bezpieczeństwa publicznego i obejmuje w szczególności: zakłady, obiekty i urządzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności

elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków, zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące w znacznych ilościach materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały toksyczne, odurzające, wybuchowe bądź chemiczne o dużej podatności pożarowej lub wybuchowej, rurociągi paliwowe, linie energetyczne i telekomunikacyjne, zapory wodne i śluzy oraz inne urządzenia znajdujące się w otwartym terenie, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska albo spowodować poważne straty materialne. W obszarze zabezpieczania ważnych interesów państwa obowiązkowej ochrony wymagają: zakłady o unikalnej produkcji gospodarczej, obiekty i urządzenia telekomunikacyjne, pocztowe oraz telewizyjne i radiowe, muzea i inne obiekty, w których zgromadzone są dobra kultury narodowej oraz archiwa państwowe.

Prywatny sektor ochrony odpowiada także, za działania mające na celu zapewnienie ciągłości funkcjonowania kluczowych dla państwa systemów, obiektów i usług stanowiących tzw. infrastrukturę krytyczną. W jej skład wchodzi systemy oraz powiązane ze sobą funkcjonalnie obiekty, w tym obiekty budowlane, urządzenia, instalacje, usługi kluczowe dla bezpieczeństwa państwa i jego obywateli oraz służące zapewnieniu sprawnego funkcjonowania administracji. Jest to jeden z najważniejszych elementów bezpieczeństwa narodowego, zwłaszcza w kontekście współczesnych zagrożeń hybrydowych, takich jak: akty sabotażu i cyberataki.

W sytuacji działań wojennych ataki są kierowane na właśnie takie, ważne dla funkcjonowania państwa obiekty. Zamachy te mogą wywołać destrukcyjny wpływ na życie polityczne i gospodarcze państwa, a ich skutki mogą mieć charakter materialny, ekonomiczny, prawny, ale też psychologiczny, społeczny i organizacyjny, a z punktu widzenia czasu - natychmiastowy lub długofalowy.

Doktorantka dostrzegła, iż w obecnej sytuacji geopolitycznej szczególnego znaczenia nabiera aktywność części pozamilitarnej systemu obronnego, która obejmuje: instytucje publiczne, sektor prywatny i organizacje społeczne, które winny działać na zasadach wspólnej odpowiedzialności za wzmacnianie odporności państwa, na zagrożenia militarne. W dysertacji wskazała, że właśnie taka integracja i współpraca różnych sektorów oraz elastyczne reagowanie na dynamicznie zmieniające się wyzwania, są adekwatne do rekomendacji dotyczących strategii bezpieczeństwa narodowego, które podkreślają konieczność tworzenia synergii i zaufania, między wszystkimi uczestnikami systemu obronnego.

Autorka trafnie zauważyła, iż w ramach przygotowań obronnych istotną kwestią jest budowa takich rozwiązań organizacyjnych, które mogą zapewnić zachowanie suwerenności, integralności terytorialnej, niepodległości oraz ciągłości funkcjonowania państwa i społeczeństwa, w warunkach zagrożenia zewnętrznego lub wojny. Właśnie w tym obszarze wyeksponowała, szczególną rolę firm ochrony osób i mienia. Stąd wskazała na potrzebę zapewnienie tym podmiotom odpowiednich

warunków prawno-organizacyjnych, do skutecznego prowadzenia działań - mających na celu: zapobieganie przestępstwom, przeciwdziałanie aktom sabotażu, zabezpieczanie ważnych obiektów oraz wspieranie działań służb państwowych. Zdaniem doktorantki wymaga to właściwego przygotowania, organizacji oraz regularnego doskonalenia struktur firm ochrony, które winno być prowadzone, zanim jeszcze wystąpi realne zagrożenie, gdyż w sytuacji kryzysowej wdrażanie nowych rozwiązań może być spóźnione i nieefektywne.

Tematykę podjętych badań uzasadnia diagnozą aktualnej sytuacji międzynarodowej, charakteryzującej się wzrostem ryzyka i dużą nieprzewidywalnością. Stąd doktorantka za sprawę priorytetową uznała określenie kierunków rozwoju i doskonalenia przygotowań prywatnego sektora ochrony - do realizacji zadań, w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa.

Należy uznać, że przyjęta przez Panią magister Judytę Rykowską problematyka badawcza jest:

- istotna
- wpisuje się w zakres dyskursu naukowego, nad tematyką bezpieczeństwa państwa.

Biorąc pod uwagę zakres tematyczny podjętych przez Autorkę rozważań, przedłożona do recenzji rozprawa powinna być postrzegana pozytywnie, zwłaszcza iż dotyczy tak ważnej kwestii, jaką jest przygotowanie agencji ochrony osób i mienia, do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Doktorantka wykazała, że zdolność państwa, do zapewnienia bezpieczeństwa zależy od efektywnego włączenia do systemu obronnego - prywatnego sektora ochrony. Tym samym uznała, iż za realizację zadań z zakresu obronności państwa odpowiedzialni są również przedsiębiorcy, świadczący usługi w zakresie ochrony osób i mienia. Zdiagnozowała, że brak jest regulacji prawnych odnoszących się do kwestii przygotowania i wykorzystania agencji ochrony, na potrzeby obronne państwa. Nie zostały także jasno zdefiniowane zasady ich współdziałania, z innymi podmiotami realizującymi zadania obronne.

Autorka wyeksponowała potrzebę opracowania takich rozwiązań, zwłaszcza tych o charakterze normatywnym, ukierunkowanych na określenie miejsca i roli agencji ochrony osób i mienia w systemie obronnym państwa, co ma zagwarantować osiągnięcie przez te podmioty wysokiego poziomu gotowości do realizacji zadań operacyjnych, w razie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub w czasie wojny.

Podkreśliła potrzebę doprecyzowania zasad organizacji szkoleń obronnych z udziałem sektora prywatnego, przygotowania odpowiednich materiałów metodycznych oraz stworzenia scenariuszy ćwiczeń, uwzględniających agencje ochrony.

Doktorantka uznała, że dla zwiększenia odporności systemu bezpieczeństwa państwa potrzebne jest wdrożenie rozwiązań organizacyjno-prawnych pozwalających na integrację agencji ochrony osób i mienia z mechanizmami zarządzania kryzysowego. Dokonała również identyfikacji barier

logistycznych, wskazując na konkretne rozwiązania technologiczne, które mogą poprawić gotowość operacyjną agencji ochrony osób i mienia w sytuacjach zarówno kryzysowych, jak i wojennych.

Zaproponowane przez autorkę działania zmierzające do włączenia sektora ochrony do planowania obronnego oraz zarządzania kryzysowego odpowiadają globalnym trendom, w obszarze wzmacniania odporności państwa oraz stanowią konkretną odpowiedź, na rosnącą złożoność współczesnych zagrożeń. W państwach członkowskich NATO i UE, coraz większego znaczenia nabiera bowiem interoperacyjność i współpraca międzysektorowa, w której poza administracją publiczną, uczestniczą - sektor prywatny i organizacje pozarządowe.

Tym samym przedstawiona do recenzji rozprawa Pana mgr. Judyty Rykowskiej pt.: *Przygotowania agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny* posadowiona jest: **w obszarze wiedzy i dziedzinie nauk społecznych oraz w dyscyplinie nauk o bezpieczeństwie, a więc w obszarze nauki i dyscypliny, w których kandydat ubiega się o nadanie stopnia doktora.**

II. Merytoryczna ocena rozprawy

Autorka w rozprawie wskazała, iż przedmiotem przeprowadzonych przez nią badań były: *Przygotowania obronne prowadzone w agencjach ochrony osób i mienia, rozumiane jako całość przedsięwzięć mających na celu przygotowanie agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny*

Główny problem badawczy, doktorantka zawarła w pytaniu:

W jakich dziedzinach zasadne jest doskonalenie przygotowań agencji ochrony osób i mienia do działania na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny?

Aby uzyskać odpowiedź na tak sformułowane pytanie postawiła następujące, cztery pytania szczegółowe:

1. *Jaki jest obecny stan rozwiązań w zakresie przygotowań obronnych w Polsce?*
2. *Jak organizują i prowadzą działania agencje ochrony osób i mienia?*
3. *Jaka jest rola agencji ochrony osób i mienia w systemie obronnym Rzeczypospolitej Polskiej?*
4. *Jak doskonalić przygotowania agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny?*

Autorka wskazała, iż celem poznawczym procesu badawczego była:

Diagnoza przygotowań agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Celem użytecznym było:

określenie dziedzin wymagających doskonalenia w zakresie przygotowań agencji ochrony osób i mienia do realizacji zadań w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Doktorantka nie sformułowała celów szczegółowych, co nie jest wprawdzie wymagane, ale porządkuje i ułatwia proces badawczy.

Autorka sformułowała hipotezę roboczą zakładając, że:

Potrzebne jest doskonalenia struktur pozamilitarnych – w tym prywatnych agencji ochrony.

Postawiła również następujące hipotezy szczegółowe:

1. *Organizacja przygotowań obronnych jest dostosowywana do zmieniających się wyzwań dla bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej i oparta jest na postanowieniach ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny oraz aktach prawnych wykonawczych wydanych na jej podstawie, przy jednoczesnym implementowaniu nowych rozwiązań w obszar przygotowań obronnych państwa.*

2. *Agencje ochrony osób i mienia realizują zadania w obszarze bezpieczeństwa publicznego, co wynika z ustawowo określonych form ich działania. Zasoby, jakimi dysponują poszczególne agencje ochrony, wynikają z kolei z zakresu świadczonych usług.*

3. *Agencje ochrony osób i mienia odgrywają ważną rolę w systemie obronnym Rzeczypospolitej Polskiej realizując zadania w zakresie ochrony obszarów, obiektów, urządzeń i transportów ważnych dla obronności. Ponadto mogą stanowić wsparcie dla Policji w zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenach objętych działaniami wojennymi.*

4. *Doskonalenie przygotowań agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny wymaga przygotowania podstaw prawnych, określających rolę i miejsce prywatnego sektora ochrony osób i mienia w systemie obronnym państwa, a także zintegrowania przygotowań obronnych agencji ochrony z całokształtem przygotowań obronnych państwa, co powoduje konieczność wypracowania m.in. regul współdziałania z innymi podmiotami realizującymi zadania obronne.*

W badaniach doktorantka posłużyła się metodami teoretycznymi, takimi jak:

- analiza,
- synteza,
- porównanie
- wnioskowanie,
- krytyczna analiza literatury.

Przeprowadzona analiza aktów prawnych umożliwiła zbadanie specyfiki działalności firm ochrony, zwłaszcza w zakresie form ochrony oraz obowiązujących regulacji normatywnych. Zastosowano ją celem ustalenia zasad współpracy firm ochrony z administracją publiczną oraz przy badaniu obowiązujących rozwiązań legislacyjnych. Istotną rolę w procesie badawczym spełniła krytyczna analiza literatury przedmiotu, odnosząca się zarówno do funkcjonowania firm ochrony osób i mienia, jak również organizacji systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej.

Pozwoliło to na zdefiniowanie roli struktur niemilitarnych, w szczególności prywatnego sektora ochrony w systemie obronnym RP.

Autorka posłużyła się także metodą empiryczną, którą była metoda sondażu diagnostycznego przy wykorzystaniu techniki wywiadu, zrealizowana przy użyciu autorskiego - arkusza wywiadu. Respondentami były osoby zarządzające agencjami ochrony osób i mienia. W badaniu wykorzystano autorski arkusz wywiadu, który umożliwił zebranie szczegółowych i pogłębionych danych. W ten sposób autorka uzyskała wartościowe dane charakteryzujące działanie firm ochrony, ich kondycję i kulturę organizacyjną. Wywiad ekspercki, w połączeniu z przeprowadzoną analizą dokumentów oraz zastosowaną triangulacją danych, zapewnił rzetelność i wiarygodność uzyskanych wyników badań.

Arkusz wywiadu zawierał pytania zamknięte, półotwarte i otwarte. Kwestionariusz uwzględnił realia funkcjonowania prywatnego sektora ochrony i był zgodny z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, szczególnie w zakresie ochrony danych osobowych i informacji niejawnych. Pomimo tego, przedstawiciele wielu firm ochrony odmówili udzielenia odpowiedzi, powołując się na obowiązek zachowania tajemnicy przedsiębiorstwa oraz ochrony danych, zwłaszcza dotyczących struktur operacyjnych i planów mobilizacyjnych. Ich zdaniem, niektóre z pytań dotyczą - informacji niejawnych, odnoszących się do współpracy z administracją publiczną, w ramach systemu obrony państwa. Finalnie odpowiedzi udzieliło 68 menedżerów, zarządzających firmami ochrony osób i mienia. Zgromadzony w toku tych badań materiał, pozwolił na przeprowadzenie analizy jakościowej i sformułowanie uprawnionych wniosków.

Doktorantka skonstatowała, że sondaż wykazał zróżnicowany poziom świadomości obronnej, co wskazuje na konieczność zintensyfikowania działań państwa, w obszarze standaryzacji wymogów informacyjnych, przy jednoczesnym wdrożeniu programów szkoleniowych i certyfikacyjnych, dla sektora ochrony. Zastosowane metody, techniki i narzędzia pomimo wskazanych ograniczeń pozwoliły uzyskać materiał badawczy, mający istotną wartość poznawczą.

Wyniki wywiadu eksperckiego wraz z analizą dokumentów źródłowych stanowiły dobrą podstawę, do dokonania kompleksowej oceny stopnia przygotowania agencji ochrony osób i mienia, do działania w warunkach zagrożeń zewnętrznych, zgodnie z wymaganiami współczesnych koncepcji bezpieczeństwa narodowego. Pozwoliły także na sformułowanie wniosków. Przyjęte i zrealizowane przez autorkę założenia metodologiczne należy uznać za prawidłowe i adekwatne do zdefiniowanego celu badań, co w konsekwencji umożliwiło jego pełną realizację.

Doktorantka, przygotowując dysertację przyjęła właściwą procedurę badawczą przeprowadzając szeroką kwerendę: zasobów bibliograficznych, aktów prawnych, opracowań, artykułów naukowych w drukach zwartych oraz czasopismach, artykułów prasowych oraz netografii. Warte podkreślenia jest szerokie wykorzystanie: dostępnej literatury przedmiotu, a także dokumentów, raportów i tekstów źródłowych, stanowiących bogate źródło wiedzy o systemie obronnym RP oraz specyfice i zasadach działania prywatnego sektora bezpieczeństwa, jako ważnego komponentu działań

obronnych. Zgromadzony materiał został poprawnie pogrupowany i poddany dalszemu procesowi badawczemu.

Wysoko należy ocenić przeprowadzone przez doktorantkę badania diagnostyczne, które umożliwiły określenie aktualnego poziomu efektywności wykorzystania potencjału firm ochrony osób i mienia, w kontekście obronności państwa. Autorka przedstawiła wnioski z przeprowadzonych badań stwierdzając, iż prywatny sektor bezpieczeństwa - nie został skutecznie inkorporowany do systemu obronnego państwa. Wykazała, że firmy ochrony dysponują zarówno wiedzą operacyjną, zapleczem kadrowym, jak i doświadczeniem, co powinno umożliwić zaangażowanie tych podmiotów, w system bezpieczeństwa narodowego.

Doktorantka zidentyfikowała konieczność działań naprawczych, rekomendując: wprowadzenie dla firm ochrony - standaryzacji procedur kryzysowych i wojennych; stworzenie formalnych kanałów ich współpracy, z siłami zbrojnymi i administracją; zapewnienie ich obowiązkowego udziału w ćwiczeniach symulacyjnych i szkoleniach antykryzysowych; dofinansowanie w obszarze nowoczesnych technologii i wyposażenia agencji ochrony oraz włączenia ich do krajowego systemu reagowania kryzysowego. Dla sprawnej realizacji tych zaleceń autorka zaproponowała powołanie przy ministrze właściwym ds. wewnętrznych - organu koordynacyjnego, który byłby odpowiedzialny za certyfikację i proces integracji firm ochrony z innymi podmiotami wchodzącymi w skład systemu obronnego RP.

Doktorantka wykazała potrzebę dokonania zmian na trzech poziomach:

- legislacyjnym,
- zarządczym,
- logistycznym.

W tym pierwszym, za istotne uznała jednoznaczne, normatywne zdefiniowanie roli firm ochrony w systemie obronnym państwa, poprzez prawne określenie ich: zadań, uprawnień oraz zasad współdziałania z administracją publiczną i Siłami Zbrojnymi RP.

W obszarze zarządczym, wskazała na konieczność działań standaryzujących struktury decyzyjne, procedury operacyjne oraz proces szkolenia.

Na poziomie logistycznym, dostrzegła potrzebę zapewnienia: rozwoju zaplecza materiałowego, interoperacyjności systemów łączności i wsparcia technicznego oraz zdolności operowania, w warunkach ograniczonego dostępu do infrastruktury krytycznej.

Określony w dysertacji plan postępowania badawczego umożliwił Pani magister Judycie Rykowskiej naukową weryfikację przyjętych hipotez i realizację celu pracy, którym było wskazanie *dziedzin wymagających doskonalenia przygotowań agencji ochrony osób i mienia do działania na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny*. Zarówno diagnoza obecnej sytuacji w sferze przygotowań agencji ochrony osób i mienia, do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny, jak i zdefiniowanie dziedzin wymagających

doskonalenia takiego przygotowania - mają charakter nowatorski i stanowią wartość dodaną, w naukach o bezpieczeństwie.

III. Formalna ocena rozprawy

Praca została napisana poprawnym językiem, przy zastosowaniu właściwego warsztatu pisarskiego. Rozdziały i podrozdziały tworzą logiczną całość. Dysertacja Pani mgr Judyty Rykowskiej liczy ogółem 308 stron, w tym 13 stron bibliografii: 44 poz. wydawnictw zwartych, 48 poz. wydawnictw ciągłych, 41 poz. aktów prawnych, 7 poz. dokumentów, 34 poz. źródeł internetowych, 5 poz. rysunków, 27 poz. tabel, 8 poz. wykresów, 65 poz. Indeksu, 4 poz. Załączników (ss. 295-308) Załącznik 1 – Prośba (ss. 296-297), Załącznik 2 – Arkusz wywiadu (ss. 298-304), Załącznik 3 – Streszczenie rozprawy doktorskiej (ss. 305 – 308), Załącznik 4 - Elektroniczna wersja rozprawy (płyta CD).

Praca składa się ze: wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii, załączników i streszczeń w języku polskim i angielskim.

W rozdziale pierwszym (ss. 11-35) pt. „*Założenia badawcze*” autorka przedstawiła uzasadnienie wyboru tematu, określiła przedmiot oraz cele badań, sformułowała główny problem badawczy wraz z hipotezą oraz hipotezami cząstkowymi. Przedstawiła metodologię badań własnych wskazując zastosowane metody, techniki i narzędzia badawcze.

W rozdziale drugim (ss. 36-103) „*Charakterystyka przygotowań obronnych w Polsce*” doktorantka zaprezentowała istotę i zakres przygotowań obronnych, w kontekście bezpieczeństwa narodowego. Dokonała analizy teoretycznych uwarunkowań oraz podstaw normatywnych regulujących przygotowania obronne, z uwzględnieniem zarówno zagrożeń zewnętrznych, jak i wewnętrznych, determinujących funkcjonowanie systemu obronnego państwa.

Rozdział trzeci (ss. 104-163) pt. „*Potencjał agencji ochrony osób i mienia*” autorka poświęciła analizie historycznych i współczesnych uwarunkowań działalności firm ochrony osób i mienia, z uwzględnieniem posiadanych przez nie zasobów: ludzkich, materialnych i organizacyjnych. Oceniała także rolę tych podmiotów, w obszarze zadań związanych z zapewnianiem bezpieczeństwa publicznego i zdefiniowała ich znaczenie, w systemie obronnym państwa.

W rozdziale czwartym (ss. 164-213), zatytułowanym „*Agencje ochrony osób i mienia w systemie obronnym RP*” doktorantka dokonała analizy procesu integracji prywatnego sektora ochrony z systemem obronnym Rzeczypospolitej Polskiej. Badaniu poddała aspekty prawno-organizacyjne wraz z praktycznymi możliwościami wykorzystania zasobów tych podmiotów, przy realizacji zadań obronnych. Wyeksponowała rolę i znaczenie współpracy sektora publicznego z sektorem prywatnym eksponując konieczność dostosowania obecnych rozwiązań, do szybko zmieniającego się otoczenia bezpieczeństwa.

W rozdziale piątym (ss. 214-272) pt. „*Dziedziny doskonalenia przygotowań agencji ochrony osób i mienia do działania na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i czas wojny*”

autorka przedstawiła rekomendacje mające usprawnić działania firm ochrony, w sferze przygotowań do zagrożeń zewnętrznych. Uznała, że uregulowania prawne wraz z obszarem zarządczym oraz logistycznym są kwestiami, wymagającymi pilnej zmiany. W tym rozdziale doktorantka przedstawiła konkretne propozycje zmian ukierunkowanych na podniesienie efektywności działań obronnych prywatnego sektora ochrony - w sytuacjach kryzysowych. Prawidłowym zabiegiem redakcyjnym stosowanym przez doktorantkę było formułowanie wniosków, na końcu każdego rozdziału merytorycznego.

W Zakończeniu (ss. 273-277) autorka podsumowała przeprowadzony proces badawczy prezentując wnioski oraz propozycje rozwiązań mających na celu doskonalenie przygotowania firm ochrony osób i mienia, do działań w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny.

Doktorantka w dysertacji nie ustrzegła się jednak pewnych, drobnych błędów.

Tym, który powtarza się w całym tekście rozprawy jest umieszczanie znaku interpunkcyjnego (najczęściej kropki) - przed numerem przypisu, zamiast po nim.

Na stronie nr 28, w przypisie dolnym nr 46 pojawia się sformułowanie: „Przy liczbie 4660 licencjonowanych agencji działających w Polsce...”. Nie jest ono prawidłowe, gdyż usługi w zakresie ochrony osób i mienia są świadczone w oparciu o uzyskane koncesje, a nie licencje. Te ostatnie były wydawane pracownikom ochrony – do 2014 r. (licencje I i II stopnia).

Na stronie nr 43 zamieszczone zostały trzy, następujące bezpośrednio po sobie przypisy dolne nr: 69, 70, 71 o takim samym brzmieniu: „Zob. S. Koziej, O pracach nad strategią bezpieczeństwa narodowego w kontekście prezydenckich rekomendacji: rola, procedura, treść, na <https://koziej.pl/wp-content/uploads/2024/07/Prace-nad-SBN.pdf>, [dostęp; 01.10.2024]”. Po przytoczeniu pełnej treści zapisu - pod nr 69, kolejne 70 i 71 winny mieć brzmienie – „Tamże”.

Podobna sytuacja ma miejsce na stronach: 114 i 115. Zostały tam zamieszczone, kolejno po sobie następujące trzy przypisy dolne nr: 303, 304 i 305 o tej samej treści: „A. Sotlar, G. Meško, The Relationship between the Public and Private Security Sectors in Slovenia– from Coexistence towards Partnership?, Varstvoslovje : revija za teorijo in prakso varstvoslovja. - ISSN 1580-0253 (Year. 11, no. 2, 2009, str. 269-285), [dostęp: 10.11.2024]”. Po przytoczeniu pełnej treści zapisu - pod nr 303, kolejne 304 i 305 winny mieć brzmienie – „Tamże”.

Ta sama sytuacja powtarza się na stronie nr 116 - gdzie zamieszczone zostały, kolejno po sobie następujące trzy przypisy dolne nr: 313, 314 i 315 o tej samej treści: „O. Bureš, Private Security Companies in the Czech Republic: An Exploratory Analysis, Central European Journal of International and Security Studies 6(2):41-60, [dostęp: 10.11.2024]”. Po przytoczeniu pełnej treści zapisu - pod nr 313, kolejne 314 i 315 winny mieć brzmienie – „Tamże”.

Na stronie nr 45 w tekście pojawia się zapis: „w szczególności w *ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny*”. Skoro mamy tu pełny tytuł ustawy wraz z datą jej wydania, to w odnoszącym

się do niej przypisie dolnym nr 78 lepszym byłby zapis - Dz.U. z 2024 r. poz. 248, art. 27, zamiast „Ustawa z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny..., art. 27”.

Z podobną sytuacją mamy do czynienia na stronie nr 63. W tekście jest zapis: „rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2025 r. Rozporządzenie w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego”. W tej sytuacji przypis dolny nr 134 powinien mieć zapis: Dz.U. 2025 poz. 73, art.1, zamiast „Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2025 r. w sprawie warunków i trybu planowania..., art.1”. Z podobnymi zapisami mamy także do czynienia, przy przywoływaniu przez autorkę, innych aktów prawnych.

Na stronie nr 65 zapis brzmi: „Nowe przepisy z 2025 roku dotyczące Rozporządzenia w sprawie gotowości obronnej państwa (przypis dolny nr 141 o treści: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2025 r. w sprawie gotowości..., art.2.), które zastąpiły uprzednio obowiązujące rozporządzenie z dnia 21 września 2004 r., w sprawie gotowości obronnej państwa (przypis dolny nr 142 o treści: Tamże) wprowadziły istotne uproszczenia w systemie gotowości obronnej państwa”. Skoro Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2025 r. w sprawie gotowości obronnej państwa, weszło w życie - 2025-03-29 i było promulgowane w Dz.U. 2025 poz. 355, a Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. Dz.U. 2004 nr 219 poz. 2218, w sprawie gotowości obronnej państwa, zostało tego samego dnia uchylone – to zapis przypisu dolnego nie może mieć formy – „Tamże”. Nie odwołuje się on bowiem, do tego samego aktu prawnego. Ta sama pozostała tu jedynie - nazwa. Prawidłowy zapis winien więc brzmieć: Dz.U. 2004 nr 219 poz. 2218.

Na stronie nr 67 autorka napisała: „Szczególne miejsce zajmuje ustawa o obronie Ojczyzny z 2022 r.”, ale nie umieściła tu przypisu dolnego, ze wskazaniem nr Dz. U. i pozycji (Dz.U. 2022 poz. 655).

Na stronie nr 116 – pojawia się przypis dolny nr 308 o treści: “A. Sotlar, G. Meško, *The Relationship between the Public and Private Security Sectors in Slovenia– from Coexistence towards Partnership?*, *Varstvoslovje : revija za teorijo in prakso varstvoslovja*. - ISSN 1580-0253 (Year. 11, no. 2, 2009, str. 269-285), [dostęp: 10.11.2024]”. Z uwagi na to, iż ta sama pozycja była już wcześniej przez autorkę przywoływana, prawidłowy zapis winien brzmieć: A. Sotlar, G. Meško, *The Relationship between...*dz. cyt. Podobnie jest w przypadku przypisu dolnego nr 310, tu także wystarczy skrócony zapis: A. Sotlar, G. Meško, *The Relationship between...*dz. cyt.

W końcowym wykazie aktów prawnych zabrakło: Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 2025 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz.U. 2025 poz. 73). Ten akt normatywny został przez doktorantkę przywołany na stronie nr 51, przypis dolny nr 94.

Wskazane wyżej uchybienia, nie wpływają jednak na wysoką ocenę dysertacji, która stanowi wartość dodaną w badaniach dotyczących bezpieczeństwa publicznego i ma walor prakseologiczny. W oparciu o wyniki badań, autorka stworzyła bowiem rekomendacje ukierunkowane na wprowadzenie i doskonalenie instrumentów prawnych, finansowych i organizacyjnych, które mogą umożliwić systemowe inkorporowanie prywatnego sektora ochrony - do planowania i reagowania kryzysowego. Zaproponowane zmiany, mogą pozwolić na wykorzystanie potencjału tego sektora, jako komponentu wspierającego system obronny państwa.

Przedstawione treści pozwalają przyjąć, że cel procesu badawczego został osiągnięty. Ponadto doktorantka zaprezentowała pożądaną, profesjonalną warsztat pisarski posługując się przy tym zrozumiałym językiem, co w konsekwencji pozwala na wystawienie jej - pozytywnej oceny.

Tym samym przedstawiona do recenzji dysertacja Pani magister Judyty Rykowskiej pt.: *Przygotowania agencji ochrony osób i mienia do działania w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny* **jest oryginalnym opracowaniem badawczym oraz spełnia wszystkie wymogi formalne i merytoryczne** określone w art. 187 ust.1 i 2. Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*, Dz. U. 2018 poz. 1668.

W związku z powyższym - **wnioskuję o dopuszczenie Pani magister Judyty Rykowskiej do publicznej obrony doktoratu.**

prof. Uniwersytetu WSB Merito dr hab. Andrzej Czop

